

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Болест изазвана корона вирусом ширила се и у 2021. години, периодично појачана настанком новијих варијанти вируса. Због тога је и 2021. година протекла у знаку заштите од заражавања, што је подразумевало непрекидно поштовање превентивних мера.

Народна библиотека Бор је и у 2021. години наставила да примењује предвиђене мере заштите од појаве и ширења заразе које је спроводила и у претходној години, с тим да није било прекида рада због пандемије. До почетка јуна била је на снази ванредна ситуација са применом свих епидемиолошких мера, нису радиле читаонице и НББ није била у могућности да реализује програме који предвиђају окупљање публике те тако у првој половини године није реализовано готово ништа од планираних активности. То време библиотекари су искористили за сређивање фондова и ревизију (попис) монографских публикација (од 5. до 19. априла). НББ је друга јавна библиотека у Србији која је на нови начин (онлајн) урадила ревизију, што је дало прецизне резултате и значајно смањило време када нисмо због пописа радили са корисницима. Утврђено је стварно бројчано и физичко стање инвентарисане библиотечко-информационе грађе која је власништво библиотеке. У другој половини године програми су се реализовали са ограниченом посетом публике због поштовања епидемиолошких мера.

У односу на 2020. годину у којој је борска библиотека тек почела са прилагођавањем свог пословања и услуга захтевима пандемијске кризе, у 2021. се већ усталио начин понашања корисника и запослених у смислу примене предвиђених мера заштите од појаве и ширења заразе. Иако се и даље бележило смањење броја физичких долазака у библиотеку, уочено је повећање броја претраживања електронског каталога, коришћења могућности продужења позајмице или резервације грађе, као и повећања броја посета веб сајту НББ и свим дигиталним библиотечким ресурсима.

Имајући у виду да је НББ у 2020. години радила са прекидима у неколико наврата због проглашења ванредног стања или ванредних ситуација, та година неће бити мерило за анализу остварених резултата рада, те ће се у овом извештају, подаци из 2021. упоређивати са 2019. годином, годином пре утицаја пандемијске ситуације на рад.

1. ПРЕГЛЕД РЕАЛИЗАЦИЈЕ УТВРЂЕНИХ ДЕЛАТНОСТИ

● **Куповина књига** – Планом је за ову намену предвиђено 900.000 рсд. Реализоване су две набавке, у мају и новембру. Укупан број купљених књига у 2021. је 1.155. Потрошено је 898.739,43 рсд.

● **Укупан број набављених књига у 2021. (по инвентару) је 2.287.**

Начин набавке	НБ Бор	Завичајно	Огранци	Укупно
Куповина	775	2	/	777
Откуп МКРС	674	/	126	800
Поклон организација	232	5	/	237
Поклон појединаца	437	12	/	449
Замена за изгубљену	17	/	/	17
Сопствена издања	2	1	/	3
Локални обавезни примерак	/	3	/	3
Стари фонд НБ Бор	/	1	/	1
Укупно	2.137	24	126	2.287

Приказано процентуално, фонд монографских публикација је на крају 2021. године био попуњен на следећи начин: куповина – 34%; откуп МК – 35%; поклон – 30%; остали видови – 1%. У односу на укупан број набављених књига, највећи број је добијен као поклон, 65%, укључујући и књиге пристигле из откупа Министарства културе.

Како је 2020. године изостала куповина књига, као полазиште за сагледавање степена раста фонда узимамо 2019. У односу на 2019. годину у којој је набављено укупно 4.023 књиге, укупна набавка у 2021. је мања за 1.750 књига или за 44%, а знатна је и разлика у броју купљених књига; у 2019. је купљено 2.823 а у 2021. је купљено 1.155.

Годишња набавка по одељењима:

- Фонд дечјег одељења је у току 2021. године приновљен са 525 дечијих књига, а 10 књига (8 дотрајалих и 2 по основу застарелих задужења) је расходовано на годишњем нивоу. Дечје одељење на крају 2021. има укупно 18.600 књига, што чини 18% укупног библиотечког фонда. У односу на 2019. годину, принова књига за децу у 2021. је мања за 242 књиге или за 30% од броја набављених књига у 2019. години.
- Позајмно одељење за одрасле има годишњу принову од 1.479 књига. У годишњем расходу је отписано 14 књига по основу дотрајалости. Збирно, број књига на Одељењу за књижевност и језик и Одељењу стручне књиге је 66.643 на крају 2021, што је 66% укупног фонда монографских публикација НББ. У односу на 2019. за ово одељење је у 2021. набављено 1226 књига мање или за 45% мање.
- Одељење посебних фондова завршило је годину са 15.547 књига. Приновљено је у 2021. за 170 књига, што је мање за 164 књиге него у 2019. Удео посебних фондова борске библиотеке чини 15% укупног фонда.
- Фонд монографских публикација на Завичајном одељењу је у току 2021. године приновљен за 24 књиге, што је за 9 књига мање него у 2019. На Завичајном одељењу у 2021. је рађена ревизија монографских публикација и ревизијом је установљено стварно стање од 2.380 инвентарских јединица. На Завичајном одељењу се чува у посебном фонду стара и ретка књига у укупном броју 71. У Регистар старе и ретке књиге је унето укупно 52 књиге. На крају 2021. године Завичајно одељење има 2.404 монографске публикације.

● Редовна ревизија монографских публикација у НББ (у граду) и резултати ревизије

Редовна ревизија монографских публикација свих фондова Народне библиотеке Бор (Одељења за књижевност и језик, Стручног одељења, Дечјег одељења, Одељења посебних фондова и Завичајног одељења, укључујући и део њихових фондова смештених у депоу) рађена је од 5. до 30. априла 2021. године. У току ревизије је рад са корисницима био прекинут од 5. до 19. априла.

Ревизија је рађена поступком извођења инвентара са COBISS3 програмском опремом, односно извођење онлајн инвентара. Након читавања листа са пописаним јединицама генерисани су сви потребни извештаји о ревизији и низ помоћних датотека. На основу ових датотека је установљено који се примерци у фонду не налазе на свом месту, уочене су грешке у инвентарисању и сигнирању, добијен је аутоматизовани отпис грађе која није пронађена приликом ревизије и након обављене ревизије установљено је стварно стање фонда НББ.

Резултати ревизије су показали да је стварно стање фонда монографских публикација 98.617. Током ревизије је расходовано 1.876 јединица (2 по основу дотрајалости, 90 по основу старих задужења а 1.784 јединица није нађено на лицу места (детаљни подаци о резултатима ревизије дати су у Извештају комисије за ревизију).

Редовна ревизија целокупне грађе на Завичајном одељењу: монографских и серијских публикација, рукописне грађе и службене документације, фактографске грађе и фотографске грађе, рађена је 2021. године. Резултати ревизије на овом одељењу се приказују засебно у Извештају о ревизији, јер се инвентар води одвојено од инвентара осталих библиотечких фондова. Из фонда монографских публикација формата 2, физички излучено 29 јединица које припадају серијским публикацијама, а биле су у претходном периоду инвентарисане као монографске.

Подаци добијени ревизијом су се до краја године променили, тачније, промењен је податак који се односи на број расходованих јединица које нису нађене на лицу места јер је у међувремену нађено и интегрисано у фонд 117 књига које нису пописане. То је утицало и на податак о стварном стању утврђеном ревизијом. Такође, стварно стање фонда НББ установљено ревизијом, веће је на крају године захваљујући принови фондова након ревизије, и то за 2.104 књиге (2.080 на позајмним одељењима и одељењу посебних фондова и 24 на Завичајном).

● Редовна ревизија монографских публикација у НББ (у селима) и резултати ревизије

Редовна ревизија у 2021. години обављена је и у сва четири огранка НББ.

У библиотеци у Злоту су током ревизије расходоване 82 књиге (67 по основу дотрајалости и 15 по основу застарелих задужења). Ревизијом је установљено стварно стање од 8.577 књига.

У библиотеци у Брестовцу расходовано је 96 књига (86 по основу дотрајалости и 10 по основу застарелих задужења). Стварно стање након ревизије у овој библиотеци је 8.143 књиге.

У библиотеци у Доњој Белој Реци расходовано је 596 књига (398 по основу дотрајалости, 169 неактуелних и 29 по основу застарелих задужења). Стварно стање је 7.601 књига.

У библиотеци у Кривељу расходовано је 246 књига (170 по основу дотрајалости, 61 неактуелна јединица и 15 јединица по основу застарелих задужења). Стварно стање фонда у библиотеци у Кривељу је 5.326 књига.

● **Укупан фонд монографских публикација у Народној библиотеци Бор**

На дан 31. децембра 2021. године, стварно стање књижног фонда НББ у граду чини 103.194 (са завичајним фондом), а када се овом броју дода број 29.647 књига из фондова сеоских библиотека, онда се добије **укупан број од 132.841 књига** у свим фондовима борске библиотеке, укључујући и фондове у четири огранка:

Одељење	31. 12. 2021.
Дечје	18.600
Позајмно (К, С)	66.643
Посебни фондови	15.547
Завичајно одељење	2.404
Огранци	29.647
Укупно	132.841

Када је реч о електронској обради, фонд монографских публикација у НББ у Кобису на дан 31. 12. 2021. књиге – подлокације К, С, Д је: укупан број записа мон. публ. 72.149; број креираних записа у локалној бази података је 2.668.

● **Фонд серијских публикација у НББ**

Одељење	Стање по инвентару	Стварно стање	Набавка у 2021.	У COBISS-у
Периодике	2996	209 наслова 1654 годишта	45 наслова (37 инвент. и 8 неинвентрисано)*	209 наслова 1654 годишта
Завичајно	213	213 (+1280 неинвент. јединица)	59 јединица (12 часописа и 47 новине)	48 наслова 213 годишта

Одељење периодике је приновљено за укупно 45 наслова часописа од којих 8 није инвентарисано. Фонд периодике је у 2021. углавном приновљен захваљујући поклону; само три наслова часописа је набављено куповином (11% укупно набављене периодике). Осим у физичком облику и електронски, путем рачунарских јединица у библиотеци, корисницима су доступне поједине серијске публикације, као што су Службени гласници Републике Србије и Службени лист локалне управе и електронске верзије различитих часописа.

Грађа на одељењу периодике је електронски обрађена и претражива. Постоји каталог наслова (са поднасловима), који је корисницима доступан у штампаном облику на Информативном одељењу.

Од наслова које је НББ купила по рачуну у 2021. су *Београдски књижевни часопис*, *Свеске* и *Исток*. За библиотечке огранке набављала се ревија намењена пољопривреницима и љубитељима природе *Добро јутро*.

Када је реч о коришћењу периодике, у 2021. години је изузетно низак степен коришћења. Наиме, укупан број читања серијских публикација је 12 и то на Одељењу периодике јер на Дечјем и на Информативном одељењу није забележено коришћење ове грађе. Мора се узети у обзир да у току 2021. није набављана дневна штампа, што је значајно утицало на низак ниво коришћења периодике, редукован је читаонички рад и дуже задржавање у библиотеци, што се такође може бити узрок малог броја коришћења.

У односу на 2019. годину ово одељење је приновљено за два наслова мање, али је већи број наслова инвентарисан, односно интегрисан у фонд.

На Завичајном одељењу има укупно 213 серијских публикација у инвентару и 1.280 неинвентарисаних јединица. У 2021. је набављено 59 наслова. У COBISS током 2021. није унета ниједна инвентарска јединица, односно годиште серијских публикација. На Завичајном одељењу је забележено коришћење 1.200 серијских публикација. Још увек је остало 29 јединица које су излучене из фонда монографских публикација формата 2, да се у наредном периоду преинвентаришу и интегришу у фонда серијских публикација, где иначе припадају.

● **Осталу библиотечко-информациону грађу, која се чува на Завичајном одељењу НББ, чини:**

- Картографска грађа: географске карте 98. Није било набавке у 2021.
- Исечци из штампе: 7.427 чланака (9 архивирано у 2021)
- Рукописна грађа и службено док. материјал, укупно 216. Нема набавке у 2021.
- Некњижна грађа: 339. Није било набавке у 2021.
- Видео снимци: 25 (није било набавке)
- Филмских трака: 7 (није било набавке)
- Плакати: 429 (набављено 9)
- Разгледнице: 230 (није било набавке)
- Програми манифестација: 1.015 (није било набавке)
- Позивнице и пропратни материјал: 1017 (набављено 5)
- Туристички водичи: 322 (није било набавке)
- Каталогски изложби: 15 (није било набавке)
- Звучна грађа: 0
- Негативи: 7.227 (није било набавке)
- Фотографије: укупно у фонду 50.554 јединица (дигиталне и на папиру); укупано у 2021. набављено 417 (дигиталних и на папиру); дигитализована је 222 јединица (фотографија). Стање по књизи инвентара 200 фотографија (8 обрађено у Кобису у 2021).

● **Сталне програмске активности у оквиру јавне културно-просветне делатности, због специфичног рада у епидемиолошкој ситуацији коју је изазвала заразна болест COVID-19 као и због скромних финансијских средстава, биле су редуковане.**

Као што је у уводу речено, до почетка јуна била је на снази ванредна ситуација са применом свих епидемиолошких мера, нису радиле читаонице и НББ није била у могућности да реализује програме који предвиђају окупљање публике. Што због тога, што због заиста скромних средстава (само 200.000 рсд) нису реализоване традиционалне манифестације: представљања књига поводом Светског дана књиге за децу (2. април) и Светског дана књиге и ауторских права (23. април), нити су могли бити реализовани програми у оквиру *Дана књиге*.

У другој половини године стекли су се услови да се реализују различити програми културно-просветне и јавне делатности. У „физичком окружењу“ реализовано је 6 књижевних програма (+ 6 виртуелно преко зум платформе), 4 трибине, 10 радионица „дигитални грађанин“ (основи програмирања и роботике), 4 радионице Негујмо српски језик, 3 изложбе (изложбе фотографија Љубомира Маркова *Цело село једног дана*; изложба *Стари борски коп* поводом Дана рудара на платоу испред Дома културе; изложба „У камену светлости траг“ проф. др Кристине Шарић са РГФ Универзитета у Београду), избор грађе Завичајног одељења представљен је на Бијеналу архитектуре у Венецији у оквиру поставке *Осми километар*)

Интензивирани су најразличитији облици дигиталног рада. Сајтови библиотеке надоместили су у одређеној мери недостатак директне комуникације са корисницима, мада је култура комуникације корисника са библиотеком и даље у граду доминантно усмена и директна. Неговали су се најразличитији облици дигиталног рада. Одржан је блог *Клуб књигољубаца*, на сајт НББ постављани су постови који се тичу дисеминације општих информација из области културе, уметности и образовања, а које су могли бити значајне или занимљиве корисницима НББ и корисницима сајта уопште; постављани су постови који се тичу локалне културе и живота и обичаја Борана; промовисан је дигитални садржај НББ на друштвеним мрежама.

Преко зум платформе реализовано је 6 књижевних програма. У оквиру пројекта „Питања из Читања“ (подржало МКИРС) реализовано је пет јавних програма (виртуелних књижевних вечери) са по двоје гостију (књижевник или књижевница и критичар или критичарка) и виртуелном публиком. Учесници у програму били су књижевници / књижевнице Огњенка Лакићевић, Андреа Попов Милетић, Енес Халиловић, Тања Ступар Трифуновић, Филип Грујић; књижевни критичари / критичарке Саша Ђирић, Владимир Арсић, Владислава Гордић Петковић, Жарка Свирчев, Јелена Лалатовић; програме је организовала, оглашавала и модерирала Виолета Стојменовић (НБ Бор); у

програму били ангажовани и корисници и кориснице НББ Илија Ђуричић (ученик), Марија Трајковић (новинарка и наставница), Вељко Петровић (студент), Јелена Радовановић (песникиња и преводитељка), Силвија Колберт Васић (наставница клавира), Сабина Ђуркић (библиотекарка), Јелена Милетић (историчарка уметности и наставница). Ово добро искуство резултирало је још једним виртуелним књижевним програмом – представљена је књига „Утопије и дистопије у српској прози...“ Моње Јовић.

- У оквиру издавачке делатности штампана су два броја часописа за библиотекарство, књижевност и културу *Бележница* (бр. 41 и бр. 42).

- **Матичне функције у библиотечној делатности на територији Борског округа.**

НББ на основу законских овлашћења, обавља матичне функције у библиотечној делатности на територији Борског округа. У мрежи библиотека овог подручја у 2021. години радиле су укупно 53 библиотеке и библиотечке јединице о којима матична служба НББ доставља податке Народној библиотеци Србије за базу МБС. Од укупно 53 библиотеке које су на подручју матичности, 44 је уписано у Централни регистар Народне библиотеке Србије. Огранци (осам стационарних и један покретни – библиобус) не уписују се у регистар.

У складу са Правилником о садржини и начину вођења регистра библиотека, матична служба НББ ажурирала је податке ради евиденције и уписа промена у централни регистар библиотека Србије.

Урађени су извештаји о раду НББ у 2020. години и анализе рада одељења и огранака (о књижном фонду, броју корисника и коришћења библиотечно-информационе грађе) и дати су предлози за побољшање рада. У 2021. настављен је рад у новој бази података *Мрежа библиотека Србије* што је и даље захтевало веће ангажовање у обучавању запослених у библиотекама на подручју Борског округа. Упркос тешкоћама у савладавању новог програма и онлајн уносу податка у апликацију МБС за све нове школске библиотекарке, матична служба НББ је уз инструкције и координираним поступком проследила Одељењу за истраживање и развој библиотечног система Народне библиотеке Србије извештаје о пословању у 2020. свих јавних, специјалних и школских библиотека са подручја своје матичности. У другој половини године започео је и унос података за 2021. годину, односно за школску 2020/2021, за школске библиотеке.

Матичној служби НББ су достављени годишњи извештаји о раду библиотека у Неготину, Кладову и Мајданпеку за 2020. Увидом у годишње извештаје ове три општинске библиотеке са подручја матичности, сагледани су постигнути резултати и тешкоће у остваривању планираних активности, са циљем да матична библиотека помогне у домену својих надлежности.

У складу са исказаним потребама, стручно-саветодавна помоћ је у 2021. пружена 79 пута, углавном телефонским путем и електронском поштом.

Надзор над стручним радом_обављен је у 13 библиотека: у 4 јавне (у Неготину, Кладову, Мајданпеку и Доњм Милановцу, у 4 средње школе (у Неготину и Кладову), у 4 основне школе (у Неготину и Кладову) и у 1 специјалној библиотеци (Музеј Крајине Неготин)

У оквиру сталног стручног усавршавања кадрова, реализован је само један акредитован програм, 22. децембра 2021, са темом „Библиотечке услуге и садржаји на длану: планирање, развој и коришћење мобилних технологија и апликација“. Аутор програма је др Богдан Трифуновић из Градске библиотеке „Владислав Петковић Дис“ из Чачка. Програму је присуствовао 21 учесник.

Библиотекари НББ присуствовали су стручним скуповима „Библиотеке и културни туризам“ (Жички сабор – Краљево), „Библиотека од куће: изазови и могућности организације библиотечких услуга током пандемије“ (Библионет - Лесковац), „После 2020: нове прилике и перспективе“ (Конференција БДС – Крагујевац). У онлајн формату као регистровани учесници, пратили смо вебинаре „Обрада скениране грађе у програму ScanTailor“, односно „Креирање и редакција нормативних датотека у Cobiss.sr“, „Стратешки менаџмент у јавним библиотекама“, „Усклађивање организације и систематизације рада у јавним библиотекама“. Библиотекар завичајног одељења учествовао на интернационалном онлајн симпозијуму: As you go... roads under your feet, towards the new future. How we work together: a round table discussion of partner cells: Zdenka Badovinac, Aigerim Kapar, Robel Temesgen, Sinkneh Eshetu, Biljana Ciric, Dragan Stojmenović

Библиотекари НББ у току године радили у различитим стручним телима (Управни одбор БДС-а, Програмски одбор Библионета и Конференције БДС-а, Републичка комисија за стицање виших стручних звања, уредништво часописа *Библиотекар*, жири за доделу награде „Стојан Новаковић“)

2. ОБИМ И КВАЛИТЕТ УСЛУГА

● **Укупан број корисника уписаних у 2021. години, заједно са огранцима је 1884.** Број уписаних у граду је 1692 (825 одраслих + 867 деце до 14 година). Број уписаних у селима је 192 (у Злоту 99, у Брестовцу 36, у Доњој Белој Реци 36 и у Кривељу 21).

Упоредјујући податке о укупном броју уписаних у односу на 2019. годину, збирни број чланова НББ у 2021. је мањи за 850 или за 31%. Ако се посматрају подаци одвојено о броју уписаних у граду и у сеским библиотекама уочава се смањење броја корисника у граду за 721, а у селима за 129, што је скоро за 40% у односу на 2019. Подаци о броју уписаних чланова у граду указују да је нешто мањи број одраслих (825) од деце до 14 година (867). По категоријама занимања и статусу, чланове НББ у 2021, чине у следећем броју: предшколци 434, основци 433, средњошколци 174, студенти 35, запослени 325, незапослени 161 и пензионери 130.

Број корисника у 2021. је ипак нешто већи, за 153 корисника него у 2020. години, години у којој је забележен драстичан пад броја уписаних чланова услед појаве вируса Ковид 19. У тој години је посебно био смањен број колетивних уписа деце, што је утицало и на проценат школске деце која су чланови НББ. У 2021. години је ситуација у том погледу боља јер је у НББ уписано 17,23% од укупног броја деце која похађају борске основне школе (у 2020. је тај проценат био 12,6%, а у 2019. 25,5%).

Ако се посматра однос броја корисника са плаћеном и бесплатно добијеном чланарином, онда се увиђа да значајан број, 45% од укупног броја чланова, користи бесплатно чланство одобрено по разним основама од управе НББ. За очекивати је да овај број буде и много већи у наредном периоду јер се од 2022. одобрава бесплатна чланарина за све ученике и студенте који дођу да се упишу у НББ са потврдом о редовном школовању.

● Број посета и коришћења библиотечке грађе библиотеке у граду

Одељење	Посете	Коришћење библиотечко-инфо. грађе			Укупно	Информ.
		Моногр.	Серијске	Некњиж. / др. грађа		
Информативно	1.313	/	/	/	/	1524
Дечје	3.411	9.525	/	/	9.525	1751
*Поз. за одрасле	8.270	36.578	/	/	36.578	21.314
Завичајно	530	207	1.200	8.705	10.112	4570
Пос.фонд	418	448	11	/	459	243
Периодика	12	/	12	/	12	
Међубиб. поз.	22	4	18	/	22	22
Укупно	13.978	46.762	1.241	8.705	56.708	29.424

*Позајмно одељење за одрасле обухвата одељење за књижевност и језик и стручно одељење и збирни подаци дати у овоме извештају преузети су из COBISS-а (сегмент Статистика), те укупни податак о коришћењу монографских публикација на позајмном одељењу за одрасле у 2021. (36.578 јединица) подразумева трансакције позајмица ван библиотеке, резервације и слободне и заузете грађе, додељивање резервисане грађе члану, продужење рока позајмице, враћање/брисање грађе из евиденције код члана, враћање са задршком.

Аутоматизација позајмице библиотечко-информационе грађе у НББ омогућила је корисницима да ван библиотеке, посредством мобилног телефона или рачунара, користећи апликацију COBISS+ и mCOBISS, претражују, резервишу или продуже позајмљену грађу. Библиотекари су подучавали и у континуитету давали инструкције корисницима који су били заинтересовани за коришћење ових апликација.

Укупно претраживања библиотечке грађе у 2021. на овај начин је било 10.910, при чему је приказано 11.764 исписа. Могућност резервација грађе од куће коришћена је 230 пута. Број јединица чији је рок позајмице продужен захваљујући COBISS апликацијама је 160, а за 24 јединице је отказана резервација.

Уколико се упореде подаци из 2021. са подацима из 2019. године, на основу добијених показатеља рада уочава се негативан утицај пандемијске кризе на све сегменте рада НББ. Смањен је број посета (физичких долазака) за 20.411 или 59% у односу на 2019. годину, а број коришћења библиотечко-информационе грађе мањи је за 38%.

За разлику од наведених параметара који указују на тренд смањења броја посета и коришћења грађе, број информација датих корисницима, не само у директном контакту, него телефонски, електронском поштом или смс порукама већи је у 2021. за 12.381 или за 71% у односу на 2019.

Такође, коришћење апликација COBISS од стране корисника било је у већем степену него 2019. У знатно већем броју су корисници сами претраживали онлајн каталог НББ него што је био случај у 2019: претраживање је повећано за 52%, а тражење исписа за одређену публикацију веће је за 18%.

То потврђује да је сразмерно смањењу броја физичких долазака корисника повећан број онлајн посета НББ ради различитих трансакција и позајмица ван Библиотеке (претраживање, резервисање, продужење рока враћања грађе).

Међубиблиотечком позајмицом је коришћено 22 јединице: 2 књиге и 16 скенираних текстова за наше кориснике и 2 књиге и 2 скенирана чланка по захтеву корисника других библиотека.

Уз податке о посетама корисника и коришћењу грађе, значајно је регистровање посета интернет презентацијама наше Библиотеке:

- 7.946 посета сајту НББ, у оквиру којих је отворено 3650 страница, што је у просечно 3,5 стране по посети. Просек задржавања на сајту је 1 минут и 28 секунди.
- 77.582 посете сајту *Дигитални завичај* – број посета овом сајту од како се прате подаци је 604.617.
- 2.220 прегледа блога *Клуб књигољубаца*
- 160 онлајн читања *Бележнице*
- 352 прегледа садржаја доступних на Јутјуб каналу НББ

У 2021. је заживела пракса коришћења Зум апликација за различите програме, стручне састанке и обуке.

Податак о годишњем обрту књижног фонда је један од важнијих показатеља рада сваке библиотеке. У 2021. је обрт фонда у НББ био 0,5, већи је него у претходној години (0,4), а мањи него у 2019. (0,7). Подсећамо да је обрт фонда предвиђен стандардима за јавне библиотеке 2.

● Рад библиотечких огранака у 2021.

У четири села града Бора у којима НББ има стационарне огранке, ради двоје запослених, тако да је рад у библиотечким огранцима организован по два, односно три дана у радној недељи. Књижничарка ради у Злоту три, а у Брестовцу два дана у недељи, а књижничар три дана у Доњој Белој Реци и два дана у Кривељу.

Стварно стање фонда у огранцима, закључно са 31. 12. 2021. дато је појединачно и збирно за сва четири огранка:

Огранак	Стварно стање
Брестовац	8.143
Злот	8.577
Доња Бела Река	7.601
Кривељ	5.326
Укупно	29.647

Број корисника у сва четири огранка је 192: Злот 99; Брестовац 36; Доња Бела Река 36; Кривељ 21.

У односу на претходне године, очигледан је пад броја уписаних корисника у сеоске библиотеке. У 2021. је уписан најмањи број чланова у последњих десет година. Према структури корисника, библиотеку у селима као и ранијих година, у највећем броју користе деца до 14 година.

Збирни број посета је 828, а број коришћених јединица је 2.032. У Злоту 426 посета и 826 коришћења; у Брестовцу 308 посета и 715 коришћења; Доња Бела Река бележи 85 посета и 445 коришћења а Кривељ 9 посета и 46 коришћења.

Годишњи обрт фонда у 2021. у огранцима је 0,1.

Мада је већ годинама уназад генерално низак степен коришћења грађе у огранцима, у 2021. је у селима Доња Бела Река и Кривељ, забележен рекордно мали број и посета и коришћења грађе. Ниједан огранак нема пуно радно време, што свакако треба узети у обзир када се говори о овим подацима као параметрима рада. Осим што ови огранци раде три (Д.Б.Р.), односно два дана у недељи (Кривељ), они су били у једном периоду затворени за кориснике и због боловања књижничара који се разболео од корона вируса. Ипак, поражавајуће је да је библиотека у Кривељу за годину дана имала само 9 посета и 46 коришћења. Свакако да се на рад библиотеке у овом селу неповољно одражавају и најновија збивања у вези са све израженијим проблемом пресељења који је наметнут житељима Кривеља због све захтевнијих рударских истраживања на подручју на коме су њихове куће и имања.

Због ризика од ширења корона вируса у 2021. у огранцима се нису организовали програми у циљу афирмисања књиге и читања, Није реализован ниједан образовно-културни програм или предавање.

У смислу унапређења услова рада и боље техничке опремљености, стање у огранцима није промењено ни у 2021. години.

Огранак у Злоту има дугогодишњи проблем лоше електричне инсталације. Решење овог проблема се годинама одлаже али је чињеница да је ово проблем који временом постаје све већи јер представља реалну опасност од пожара. Осим тога, целокупан простор библиотеке у Злоту захтева преуређење, почев од пода до плафона: замена пропалих подова, спуштање таванице, кречење, замена столарије...

Библиотеке у селима немају сопствени простор за хигијену, немају воду и тоалет, што је недопустиво за 21. век. Средства потребна за реновирање и уређење простора сеоских библиотека су значајна, али се на годишњем нивоу могу планирати средства за оне радове који су приоритет и уз финансијску подршку локалне самоуправе и уз сваку другу подршку и различите облике спонзорства поступно обезбеђивати новац за реновирање и уређење простора, или техничку опрему, намештај...

Проблеми од утицаја на обим и квалитет услуга

► Епидемиолошке околности негативно су се одразиле на целокупно пословање и деловање НББ. Нумерички показатељи који се изводе из библиотечке статистике, не могу бити реални показатељи успешности рада ни у 2021, као што нису били ни 2020, јер се радило и живело у измењеним условима у којима се понашање људи значајно променило због окружења ризика по њихово здравље и безбедност. Мада је НББ у току пандемије радила (и даље ради) спроводећи све потребне мере предострожности, ипак је све време присутан страх и недовољан осећај безбедности код људи. То је свакако утицало на мању посећеност, а самим тим и на слабије коришћење библиотечких услуга.

► Мање новца добијеног од оснивача за куповину књига, одразило се на то да број купљених књига у 2021. чини тек трећину укупне набавке, док је у 2020. куповина у потуности изостала. Целокупна годишња принова је за 50% мања од принове предвиђене стандардима за јавне библиотеке.

► Недостатак стручних радника условљава да запослени библитекари раде више различитих библиотечких (и не само библиотечких) послова што има последице и на квалитет и на квантитет урађеног. Немогућност да се запосли инжењер-програмер (систематизовано радно место али недостаје маса за зараде) успорава процес дигитализације библиотечко-информационе грађе. Два књижничара раде у четири сеоска огранка. Неопходно је подмлађивање колектива запошљавањем стручног кадра 7. степена са бројним компетенцијама.

► Када је реч о раду огранака НББ, застарели облик рада и више него скромни ресурси и услуге у сеоским библиотекама (поред околности изазваних егзистенцијалним проблемима сељана) утичу на растућу незаинтересованост становника за посете библиотеци. Као и у ранијим извештајима и анализама, понавља се захтев да се ове библиотеке технички опреме, да се за сваку библиотеку у селу набави рачунар за библиотечко пословање, штампач, фотокопир апарат, обезбеди приступ интернету... јер без техничке опреме и бољих услова рада, корисницима се неће моћи омогућити већи обим и разноврсније услуге од елементарне позајмице постојеће грађе.

► Особе са инвалидитетом, поготову оне које користе колица, имају могућност да уђу у библиотеку, али не и да приступе фонду. Библиотеци је потребна опрема (степенишни гусеничар...) како за кориснике са инвалидитетом тако и за старије особе којима степениште представља баријеру.

► Недостаје простор у библиотеци у граду за још једну читаоницу, простор за матичну службу, културну, јавну и издавачку делатност.

3. ТЕХНИЧКА ОПРЕМЉЕНОСТ И УЛАГАЊЕ

У току 2021. НББ је набавила ормариће у којима корисници могу да оставе сопствене ствари, 9 уређаја за непрекидно напајање, 1 сервер, 1 диск станицу, 4 хард диска, 2 ласерска и 1 бар код штампач. Значајан ефекат обнављању техничке инфраструктуре имала је реализација пројекта „У облачним негвама – унапређивање техничких услова за заштиту, представљање и коришћење библиотечко-информационе грађе и извора“ који је подржало МКИРС. Пројекат је подразумевао набавку, инсталирање и програмирање савремене опреме за развој техничке инфраструктуре за

дислокацију, архивирање, обраду, претраживање, коришћење, заштиту и чување дигиталних или дигитализованих докумената и објеката, која би се омогућила њихова глобална видљивост, универзална доступност и компатибилност са савременим уређајима, као и даљи развој, репрограмирање и уграђивање додатних апликација, у корак с развојем ИК окружења.

Од техничке опреме НББ на крају 2021. поседује: 1 сервер за дигитализовану библиотечко-информациону грађу, 27 умрежених рачунара, 6 лап-топа, 2 таблет рачунара, 1 смарт телевизор и хедсет за виртуелну реалност, 11 ласерских штампача, 1 матрични и 2 штампача у боји и 1 фото-штампач, 1 мултифункционални уређај (скенер, штампач и копир уједно), 6 баркод читача, 4 баркод штампача, 3 термална штампача реверса, 5 скенера, 6 екстерних хард дискова, 1 фотокопир, 3 пројектора, тв и двд плејер, дигиталну камеру и 2 фотоапарата, 2 бежична микрофона, инфосталак, 15 табли од плуте ради реализације изложби, 1 модерацијску таблу, презентер, апарат за корицење и апарат за пластификацију, у сали за програме озвучење, велико платно за пројекције, 40 рамова за фотографије, велики читаонички сто и 70 столица. Цео простор библиотеке климатизује 10 уређаја.

4. КАДРОВСКА И ОРГАНИЗАЦИОНА ПРОБЛЕМАТИКА

► Бројно стање кадрова

Крај 2021. НББ је дочекала са 22 запослена – 20 запослених на неодређено и 2 радника на одређено време.

У библиотечко-информационој делатности ради 16 библиотечких радника (16 + директор) сви на неодређено време. Образовна структура: 1 доктор филолошких наука у звању библиотекара саветника; 5 (5 + 1 директор) са високом стручном спремом – звање виши дипломирани библиотекара, 4 са вишом стручном спремом – звање виши књижничар, 6 са средњом стручном спремом (2 самостална књижничара и 4 књижничара). У општој служби је 1 са са високом стручном спремом – дипломирани економиста и 2 са основном школом (хигијеничарке) на неодређено време. Радно место инжењера-програмера је упражњено због недостајуће масе за зараде.

Један радник са средњом стручном спремом запослен је на одређено ради припреме и обраде захтева за плаћање по различитим основама, обрачуна зарада и осталих давања запосленима или уговорно ангажованим лицима. На одређено ради још један радник као замена за хигијеничарку која је на дугом боловању.

► Реална потреба за кадровима

Радећи у две смене, библиотека у граду, са 14 запослених на библиотечким пословима, има тачно по једног стручног радника за свако одељење у једној смени, тако да било какво одсуствовање неког радника са посла ремети редовно функционисање. Проблем недостајућег кадра ће се посебно актуелизовати од 2023. када одлази један а 2024. троје запослених те би било неопходно заменити их радницима 7. степена стручности. Већ сада **неопходан је инжењер програмер** чије је радно место систематизовано али недостаје део масе за зареде. Поред тога неопходни су и **филолог, библиотекар-информатичар, мајстор** који би радио књиговезачке послове, мање столарске, водоводне и електро послове, фотокопирање, а по добијању аутомобила би био и возач. Постоји и реална потреба за правником јер је НББ једна од ретких матичних библиотека у Србији која га још увек нема, а одговорна је за стручни рад 54 библиотеке у округу и праћење и поштовање законских одредби.

5. ФИНАНСИЈСКИ РЕЗУЛТАТИ ПОСЛОВАЊА у 2021.

Народна библиотека Бор је индиректни буџетски корисник града Бора. Одлуком о буџету града Бора за 2021. годину средства су опредељена:

Програмска класификација 1201 – 0001

Функционисање локалних установа културе

Укупан приход садржи следеће појединачне приходе:

Економ.класифи. 771100 Меморандумске ставке за рефундацију расхода	457.510,31
Економ.класифи. 791111 Приходи из буџета	27.536.566,26
УКУПНО:	27.994.076,57

Укупни расходи садрже следеће појединачне расходе :

Економ.класифи. 4111 Плате , додаци и накнаде запослених	18.797.276,39
Економ.класифи. 412100 Доприноси за пензијско и инв.осигурање	2.161.686,83
Економ.класифи. 412200 Доприноси за здравствено осигурање	968.059,64
Економ.класифи. 413100 Накнаде у натура	58.704,00
Економ.класифи. 414100 Исплата накнада за време одсуствовања с посла на терет фондова	457.510,31
Економ.класифи. 414300 Отпремнине и помоћи	292.155,50
Економ.класифи. 415100 Накнаде трошкова за запослене	296.077,00
Економ.класифи. 416100 Награде запосленима и остали посебни расходи	1.070.921,72
Економ.класифи. 421100 Трошкови платног промета и банкарских услуга	33.693,14
Економ.класифи. 421200 Енергетске услуге	1.211.725,90
Економ.класифи. 421300 Комуналне услуге	65.897,26
Економ.класифи. 421400 Услуге комуникација	91.836,45
Економ.класифи. 421500 Трошкови осигурања	75.688,00
Економ.класифи. 421900 Остали трошкови	3.544,00
Економ.класифи. 422100 Трошкови службених путовања у земљи	32.681,00
Економ.класифи. 423200 Компјутерске услуге	308.954,33
Економ.класифи. 423400 Услуге информисања	66.300,00
Економ.класифи. 424900 Остале специјализоване услуге	25.600,00
Економ.класифи. 425100 Текуће поправке и одржавање зграда и објеката	16.600,00
Економ.класифи. 425200 Текуће поправке и одржавање опреме	113.852,00
Економ.класифи. 426100 Административни материјал	79.718,00
Економ.класифи. 426300 Материјали за образовање и усавршавање запослених	47.250,00
Економ.класифи. 426600 Материјали за образовање културу и спорт	39.600,00
Економ.класифи. 426800 Материјали за одржавање хигијене и угоститељство	32.861,00
Економ.класифи. 426900 Материјали за посебне намене	58.000,03
Економ.класифи. 465100 Остале текуће дотације и трансфери	529.364,64
Економ.класифи. 512200 Административна опрема	117.500,00
Економ.класифи. 512600 Опрема за образовање, културу и спорт	33.000,00
Економ.класифи. 515100 Нематеријална имовина	908.019,43
УКУПНО:	27.994.076,57

Програмска класификација 1201 – 0002

Јачање културне продукције и уметничког стваралаштва
- представљање књига и трибине, предавања, радионице

Укупан приход садржи следеће појединачне приходе:

Економ.класифи. 791111 Приходи из буџета	502.400,00
УКУПНО:	502.400,00

Укупни расходи садрже следеће појединачне расходе :

Економ.класифи. 423400 Услуге информисања	217.800,00
Економ.класифи. 424200 Услуге образовања, културе и спорта	284.600,00
УКУПНО:	502.400,00

Програмска класификација 1201 – 4003

Пројекат „У облачним негвама“ (финансирао МКИРС)

Укупан приход садржи следеће појединачне приходе:

Економ.класифи. 791111 Приходи из буџета	657.572,00
УКУПНО:	657.572,00

Укупни расходи садрже следеће појединачне расходе :

Економ.класифи. 425200 Текуће поправке и одржавање опреме	350.000,00
Економ.класифи. 512200 Административна опрема	307.572,00
УКУПНО:	657.572,00

Програмска класификација 1201 – 4004**Пројекат „Питања из читања“ (финансирано МКИРС)**

Укупан приход садржи следеће појединачне приходе:

Економ.класифи. 791111 Приходи из буџета	124.231,33
УКУПНО:	124.231,33

Укупни расходи садрже следеће појединачне расходе:

Економ.класифи. 423700 Репрезентација	7.631,99
Економ.класифи. 424200 Услуге образовања, културе и спорта	116.600,00
УКУПНО:	124.231,33

Програмска класификација 1201 – 4006**Пројекат Суфинансирање матичних функција у 2021. години (финансирано МКИРС)**

Укупан приход садржи следеће појединачне приходе:

Економ.класифи. 791111 Приходи из буџета	129.550,00
УКУПНО:	129.550,00

Укупни расходи садрже следеће појединачне расходе:

Економ.класифи. 422100 Трошкови службених путовања у земљи	64.560,00
Економ.класифи. 423300 Услуге образовања и усавшавања запослених	20.000,00
Економ.класифи. 423500 Стручне услуге	25.000,00
Економ.класифи. 426100 Административни материјал	19.990,00
УКУПНО:	129.550,00

**Укупни приходи и расходи за све програмске класификације
(1201-0001 + 1201-0002 + 1201-4003 + 1201-4004 + 1201-4006)**

УКУПНО ПРИХОДИ:	29.407.829,90
УКУПНО РАСХОДИ:	29.407.829,90

НББ нема ненамираних обавеза према добављачима.

Просечна бруто зарада за 22 запослена у НББ у 2021. је 71.654,64 дин. (нето 52.402,97 дин)**6. ОЦЕНА СТАЊА И ПРЕДЛОГ МЕРА ЗА ПОБОЉШАЊЕ СТАЊА**

► **Ургентно потребно увећање масе за зараде и промена Одлуке о максималном броју запослених у НББ како би се увећао број запослених за бар још два радна места.**

► **Простор библиотеке**, иако је наменски пројектован и грађен 1970. у оквиру Дома културе, не може више да прати развој делатности. По Стандарду, НБ Бор би требало да располаже површином од 1.225 до 2.100 m² а тренутно има 1113 m². Недостаје још једна читаоница, простор за матичну службу, културну, јавну и издавачку делатност, гардероба, књиговезница. Овај проблем би донекле, али ипак значајно, решили грађевински радови унутар библиотеке (постоји незасвођен простор између 1. и 2. спрата) чиме би се добило додатних 73 m². Пројектно-техничка документација је урађена 2021. Треба да град определи средства (6.500.000 дин)

► **Неопходна реконструкција и санација 7 тоалета** за шта је први корак набавка пројектно-техничке документације.

► **Особе у колицима имају могућност да уђу у библиотеку**, не и да приступе фонду. **Набавком опреме за слабо покретне и особе у инвалидским колицима (степенишни гусеничар, склопива рампа и механичка колица)** омогућио би се приступ фондовима на Позајмном одељењу за одрасле.

► **НБ Бор је неопходан аутомобил** како би на ваљан начин обављала своју делатност како у општини Бор тако у целом Борском управном округу.

► **Полице за књиге су старе**, а рачунарску опрему „нагриза зуб времена“ тако да свака принова не успева да унапреди делатност већ само замењује ону нужну за пословање а коју је „време прегазило“.

- ▶ Недостаје опрема за видео надзор. Али у финансијском плану и плану набавке за 2022. налазе се и средства за потребну опрему за јавну безбедност. Надамо се да ће бити и реализована у складу са планом.
- ▶ По Стандарду од основне техничке опреме недостаје савремена техничка опрема за слабовиде и особе са телесним недостацима.
- ▶ За остварење плана и програма рада у сеоским огранцима неопходно је санирати простор како би постао енергетски ефикасан и боље га технички опремити: обавезни су рачунари са приступом интернету и по један штампач и скенер за сва 4 огранка; набавити столице за дечји кутак и нове полица за књиге у Злоту и Брестовцу; неопходно је набавити и грејна тела која ће ефикасно грејати просторе библиотека. Приоритет има огранак у Злоту где је неопходна реконструкција електричне инсталације, поправка пода, спуштање плафона и постављање изолације (минерална вуна) на плафон и зидове како би простор постао енергетски ефикаснији.

7. ОЦЕНА РАДА УПРАВНОГ ОДБОРА

У 2021. одржано је 10 седница УО.

На 1. седници (11.1.2021) усвојен је записник са 12. седнице УО од 3.12.2020. године; разматран је и усвојен Финансијски план Народне библиотеке Бор за 2021. годину који је заведен под бројем 8 од 11.1.2021. године, са прилогом обрасци програмског буџета заведен под бројем 9 од 11.1.2021. године; донета су одлуке о упућивању директора на службена путовања у току 2021.

На 2. седници (18.1.2021) усвојен је записник са 1. седнице УО од 11.1.2021. године; разматран је и усвојен Програм рада Народне библиотеке Бор (заведен под бројем 19 од 14.1.2021), који је усаглашен са Финансијским планом за 2021. годину

На 3. седници (29.1.2021) усвојен је записник са 2. седнице УО од 18.1.2021. године; разматран је и усвојен Распореда квота за потрошњу за први, други, трећи, четврти квартал 2021. године; разматран је и усвојен Годишњи план јавних набавки Народне библиотеке Бор за 2021. која садржи јавне набавке и набавке на које се закон не примењује; разматран је и усвојен Извештај Комисије за расход и репарацију – фонд монографских публикација (подносилац извештаја Виолета Стојменовић, Драгица Радетић) и Обрачун годишњег отписа библиотечке грађе за 2020. годину; разматран је и усвојен Извештај о попису имовине и обавеза са стањем на дан 31.12.2020.

На 4. седници (1.3.2021) усвојен је записник са 3. седнице УО од 29.1.2021. године; разматран је и усвојен Годишњи финансијски извештај Народне библиотеке Бор за 2020. годину и разматран је и усвојен Извештај о раду Народне библиотеке Бор за 2020.

На 5. седници (5.4.2021) усвојен је записник са 4. седнице УО од 1.3.2021. године; разматран је и усвојен Финансијски план Народне библиотеке Бор на основу Решења о измени и допуни решења о расподели средстава за 2021. годину индиректним корисницима буџетских средстава (Народна библиотека Бор, број 400-149/2021-III-01 од 25. 3. 2021. године) због додатних средстава за отпремнину запосленом услед одласка у инвалидску пензију

На 6. седници (9.7.2021) усвојен је записник са 5. седнице УО од 5.4.2021. године; разматран је и усвојен Финансијски план Народне библиотеке Бор на основу Решења о Ребалансу број 400-244/2021-III-01 од 2. 7. 2021. године којим је план увећан за средства МК добијена за пројекте добила на 2 конкурса Министарства културе. За унапређење техничких услова за заштиту, представљање и коришћење библиотечко-информационе грађе и извора добили смо 740.000 динара. За књижевни програм "Питања из читања" добили смо 150.000; разматран је и усвојен Записник и Извештај о редовној ревизији библиотечке грађе коју је НББ реализовала у априлу 2021; разматран је предлог за отпис књига у редовној ревизији библиотечке грађе 2021. по основу дотрајалости, старих задужења и књига које нису нађене на лицу места и донета је Одлука о о отпису библиотечке грађе фонда монографских публикација; разматрана је и усвојена Ценовне стратегије НББ за Предлог програма рада 2022.

На 7. седници (12.8.2021) усвојен је записник са 6. седнице УО од 9.7.2021. године; разматран је и усвојен Предлог Финансијског плана Народне библиотеке Бор за 2022. са пројекцијама на 2023. годину и 2024. годину; разматран је и усвојен Предлог годишњег програма рада Народне библиотеке Бор за 2022.

На 8. седници (29.9.2021) усвојен је записник са 7. седнице УО од 12.8.2021. године; разматрани су и усвојени Финансијски план Народне библиотеке Бор и Годишњег плана набавки Народне библиотеке Бор који су увећани за средства МК за суфинансирање матичних функција за 2021. годину, са прилогом обрасци програмског буџета.

На 9. седници (28.10.2021) усвојен је записник са 8. седнице УО од 29.9.2021. године; разматран је и усвојен Финансијски план Народне библиотеке Бор на основу Решења о измени и допуни решења о расподели средстава за 2021. (бр. 400-417/2021-III-01 од 20.10.2021) и разматран је и усвојен Годишњи план набавки Народне библиотеке Бор на основу Решења о измени и допуни решења о расподели средстава за 2021. (бр. 400-417/2021-III-01 од 20.10.2021), који садржи набавке на које се закон не примењује.

На 10. седници (24.11.2021) усвојен је записник са 9. седнице УО од 28.10.2021. године; разматран је и усвојен Финансијски план Народне библиотеке Бор за 2021. годину заведен под бројем 346 од 23. 11. 2021. године са прилогом обрасци програмског буџета заведен под бројем 347 од 23. 11. 2021; донето је Решење о именовану комисије за редован годишњи попис имовине и обавеза са стањем на дан 31.12.2021. и донета је Одлука о редовном годишњем попису и образовању комисије за попис имовине и обавеза са стањем на дан 31. децембар 2021.

Управни одбор је током целе године имао пуно разумевање за идеје и потребе Народне библиотеке Бор и својим сугестијама много помогао у раду Библиотеке.

У Бору, 23. фебруара 2022.
дел. бр. 59



Весна Тешовић
Весна Тешовић
Директор Народне библиотеке Бор

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА БОР
са потпуном одговорношћу
Број 66/2
datum 28. 2. 22. год.
БОР

Основу члана 16. и члана 34. *Статута Народне библиотеке Бор* (бр.424/1 од 02.11.2016. и *Статут о промени Статута* 314/1 од 3.9.2019.)

Управни одбор на седници одржаној 28..2021. доноси

ОДЛУКУ

Усваја се

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ БОР ЗА 2021. ГОДИНУ

Одлуку доставити:

- Скупштини града Бора – Одељењу за привреду и друштвене делатности
- Информативном одељењу, архиви и рачуноводству НБ Бор.

УПРАВНИ ОДБОР НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ БОР



ПРЕДСЕДНИК

Весна Предих Петровић

Весна Предих Петровић